

Алишер Навоий

циалистик революциясидан кейин бошланди. Қардош Тожикистонда ҳам шоир Алишер Навоий ижодий фаолиятини ўрганиш масалалари Октябрь революциясининг дастлабки йилларидаюқ бошланди. Тожикистон адабиётининг асосчиси, Ўзбекистон адабиётининг ривожланишига шоир Ҳамза Ҳанумода Ниёзий билан баробар улкан ҳисса қўшган, филология фанлари доктори, профессор, ёзувчи ва олим Садриддин Айний 20-йиллардаёқ Навоий ҳақида қатор мақолалар ёзиб, «Меҳнатнашр товуши», «Зарафшон» каби газета саҳифаларида эълон қилган эди.

Фонс»нинг энг нодир ва ягона нусхаси сақланмоқда. Ўзбек ва тожики совет адабиётшунослигида Навоийнинг дастлабки тадқиқотчиларидан бўлган С. Айний улуг мутафаккир шоирнинг қатор достонларини тожики тилига зўр маҳорат билан таржима этди ва Навоийнинг 500 йиллик юбилей муносабати билан «Навоий» номли (1948 йил) монографик асарини нашр эттиради. Булардан ташқари у Навоий юбилейига зўр тайёрларни қўриб, шоир Ҳамид Олимжон, Ҳ. Зарипов, В. Зоҳидов каби олимлар билан Навоий асарларини нашрга тайёрлашда ҳамкорлик қилди.

олми ва ёзувчи Садриддин Айний қаламига тааллуқлидир. Тожики совет адабиётининг бошқа бир машҳур адиби Абулқосим Лоҳутий улшоир Алишер Навоийнинг 500 йиллик юбилей муносабати билан (1948 йил) «Одами улугулаған шоир» номли мақоласида кўйидаги қалб сатрларини ёзган эди.

«Мен Алишер Навоийни болалик чоғларимданюқ билардим. Лекин у вақтда «Навоий Низомийнинг таълиқчиси» деган бўҳтон ва таъаллар бор эди. «Хамса» ни ўқидим. Ўзини катта денгизда ёни қибсиз қамда кўрдим. Айниқса, Навоий лирикаси мени

Яхшиликни улугулаған, адолат ва ҳақониятни эъозлаған ва ҳаммадан аввал инсон деган номини одамийликни тартибим эҳтиган мутафаккир шоир Алишер Навоийни қардош тожики халқи худди Рўдакий, Фирдавсий, Саъдий, Ҳофиз, Жомий, Камол Ҳўжаидиний севгандек севди. Ўзбек халқининг гениал шоири Алишер Навоийнинг асарларини билмаган бирор бир тожики авлибис топилмас керак. Зеро жуда қадим замонлардан буюн давом этиб келаятган Ўзбек ва тожики халқларининг биродарлиги, қадрдон дўстлиги ҳар икки халқ етиштирган улуг мутафаккирларни баббаравар улугулаш ва эъозлаш имконини бериб берди. Қардош тожикистонлик адабиётшунос олимлар, ёзувчилар, шоир ва адиблар гуманист шоир буюк Алишер Навоий ҳаёти ва ижодини ўрганишга боғлиқ бўлган кўпгина илмий ишлар қилдилар ва қилмоқдалар.

да актив қатнашмоқдалар. Қардош тожикистонлик олимлар ўзининг қизиқарли ва мунозарали тадқиқотлари билан Ўзбекистонда Навоийшуносининг ривожланишига муносиб ҳиссаларини қўшмоқдалар.

Тожикистонлик ёш адабиётшунос олим, филология фанлари кандидати Абулқодир Маннўзов буюк Навоийнинг ўлмас даҳосига қайта-қайта мурожаат этди ва натижада улуг шоирга бўлган қайноқ муҳаббатининг рамзи сифатида Ўзбек халқининг мутафаккир шоири ва олами мўътабар Алишер Навоийнинг «Хамса»-ул — мутаҳайрин» номли ажойиб асарини тожики тилига маҳорат билан таржима қилди. А. Маннўзов ҳақоний қайд этганидек, Алишер Навоийнинг «Хамса»-ул-мутаҳайрин» икки буюк халқнинг, икки улуг мутафаккир шоирлари — Абулқодир Жомий билан Алишер Навоийнинг ажойиб дўстлигига бағишлангандир.

АЛИШЕР НАВОЙ ТУРИЛГАН КҮННИНГ 525 ЙИЛЛИГИ ОЛДИДАН НАВОЙ ВА ТОЖИК АДАБИЁТИ

С. Айний 1924—1925 йилларда ёзган унинг «Намунаи адабиёти тожики» («Тожики адабиётидан намуналар») номли машҳур антологиясида Алишер Навоий ҳаёти ва ижодига кенг ўрин берган эди. Классиклар меросини ўрганиш, уларнинг нодир асарларини йиғиб нашр эттириш ишига жонкуярлик қилган С. Айний ўз антологиясини тузиш процессида классикларнинг жуда кўплаб қўлама асарларини кўтага киритишга муваффақ бўлган эди. Кўпгина севган ва жуда катта китоб фонди бойлигига эга бўлган адабиётшунос ва шарқшунос олим С. Айнийнинг шахсий кутубхонасида Алишер Навоийнинг тўриқил даврида кўчирилган «Маҷолисун на-

С. Айний Навоийшунос сифатида ўзи бошдақи тожикистонлик бир қатор олимлар билан Алишер Навоий ижодига доир тадқиқот ишларини олиб боради. Ўзи оса, беш достондан иборат, 50 минг мисрадан зиёд шеърый мажмуа «Хамса»ни ўқидирган ҳолда нашрга (1941, 1948 йил) тайёрлади. Булардан ташқари С. Айний Навоий юбилей муносабати билан Алишер Навоий ҳаёти ва ижодига бағишлаб илмий доқладлар ёзади ва жойларда лекциялар ўқийди.

«Алишер Навоийнинг «Хамса»си», «Алишер Навоий ва тожики адабиёти», «Алишер Навоийнинг ёшлик даврилари» сингари матбуотда эълон қилинган ўнлаб мақолалар ҳам машҳур шарқшунос

мафтун эди. Навоий ижоди менинг учун мактаб бўлди. Шундан кейин мен Навоийнинг таълиқчиси эмас, балки гениал шоир эганига ишондим. Алишер Навоий шарқда, ҳатто бутун дунёдаги ёзувчилар инда одами улугулаған халқпарвар буюк гуманистдир. Улуг шоирнинг энг яхши фазилатларидан бири шундани, у хотин-қизларнинг одамилик ҳуқуқини ёқлади, ўз достонларида хотин-қизларнинг жамиятни бошқаришда ҳуқуқиди ва эрин бўлишини истади. Бутун олам дарҳасидан нур кўринадди. Бу шарқдан чиққан нур шундир. Бу нур Навоий тўйин содбаҳсини ўтказайтган бахтли шобет халқининг осмонда нур соҳабтан Кремль кўеши нуридир».

Тожикистон ССР Фанлар академиясининг академиги, филология фанлари доктори, профессор А. Мирзоевнинг Навоий форача шеърый мажмуаларини ўрганишга доир ишлари, адабиётшунос олим, профессор Ш. Ҳусейнозидан Навоийнинг достонлари таълиқига бағишланган илмий ишлари, ёзувчилардан академик шоир, Ленин мукофотининг даурбати Мирзо Турсунзода, С. Удувода, А. Деҳотийларнинг шоир Алишер Навоий ижодига бағишлаб ёзган бир қатор илмий мақолалари диққатга сазовордир. Тожикистон олимлари, адабиётшунослари Алишер Навоийнинг илмий традицион илмий конференцияларини ўзларининг қизиқарли ва мазмундор илмий доқладлари билан актив қатнашиб келмоқдалар.

Тожикистон Фанлар академиясининг корреспондент аъзоси, филология фанлари доктори, профессор И. С. Брагинский ва академик Абдулгани Мирзоев каби олимлар ҳар йили ўтказилаётган Навоий илмий конференциялари-

Филология фанлари кандидати таълиқ адабиётшунос олим Раҳим Ҳошимнинг умумий муҳаррирдигида Тожикистон Давлат нашриёти томонидан нашр эттирилган Алишер Навоийнинг буюк дўстлигига бағишлаб ёзган «Хамса»-ул-мутаҳайрин» номли асарини тожики китобхонлари томонидан қизиқ кутуб олинди.

Қардош Тожикистоннинг кўп-миллионли китобхонлари шоир Алишер Навоий ҳаёти ва ижодини атрофлиқа ўқиди муҳасамлаштирган ёзувчи Обденнинг «Навоий» романи билан кўламу буюн танишдилар.

Шу кеча-кундузда қардош Тожикистон меҳнатқиллари ҳам Ўзбек халқининг гениал шоири ва олами буюк Алишер Навоий туғилган кунининг 525 йиллик шубҳий юбилейини шодоналик билан қайд қилишга катта тайёрларни кўрмоқдалар.

Мажид ХАСАНОВ, Ўзбекистон ССР Фанлар академияси А. С. Пушкин номидаги Тил ва адабиёт институтининг илмий ходими.

Ўзбек халқининг сеvimли шоири буюк Алишер Навоийнинг ўлмас ижоди 500 йилдан буюн бошқа халқлар сингари қардош тожики китобхонларини ҳам ўзига мафтун этиб келмоқда.

Алишер Навоий давридан тортиб, то бизнинг замонамизгача бўлган беш аср давридан бу улуғ санъаткорнинг ажойиб шеърый чашмасидан баҳраманд бўлмаган ёзувчи ва шоир топилмасе керак.

Китобхон тожиқларнинг шахсий кутубхонасида Фирдавсий, Ҳофиз, Умар Ҳайём, Саъдий, Носир Хусрав, Бедил, Жомий девони билан бирга Алишер Навоийнинг шеърый дурдоналари ҳам кенг ўрин олган.

Маълумки, бизда Алишер Навоийдай улуг мутафаккирлар ҳаёти ва ижодини ўрганиш ва уни халқ ўртасида пропалаганда қилиш ишлари асосан Улуг Октябрь со-

МАДАНИЙ САВДО УЧУН

(ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ ВА ТОШКЕНТ ШАҲРИ САВДО ХОДИМЛАРИНИНГ ИЙГИЛИШЛАРИДАН)

Минбардаги нотик ўзи меҳнат қилаётган коллективнинг юбилей ваҳасида туриб ишлаётганлиги ва йиллик плани ноябрда баъаришга аҳд қилганлигини айтганида залдагилар унинг сўзларини қароқлар билан кутиб оlishди. Ишларнингга етишга деб айтишди.

Урта ёшларга бориб қолган бу оддий савдо ходимининг номини ҳамма хурмат билан тилга олади. Бусора Исҳоқова йигирма йилдан бери Чирчилдаги 1-дўнода бекун ҳалол меҳнат қилиб келадди.

Областнинг шаҳарларидаги давлат савдо корхоналари ва умимий оқватлини муассасаларининг ходимлари аҳолига маданий савдо хизмати кўрсатишда дуруст ишлайпти. Давлат планлари ошириб бақарилмоқда. Утган йилнинг натижалари ҳам ана шундай қувончли бўлди. Чанана савдо обороти плани 26 декабрдаёқ бақарилиди. Илмий охиригача пландан ташқари 27 миллион сўмлик озиқ-овқат, саноат моллари сотилди.

Бу йилги ютуқлар ана ҳам улкан бўлди. Област давлат савдо ходимлари шонли 50 йиллик тўйинини аҳолига маданий хизмат кўрсатишини янада яхшилаш билан нишонлаш учун астойдил бел боғладилар.

Йилда бўлиб ўтган область давлат савдо ходимлари активининг йиғилишида сўзга чиққан ўртоқлар ҳамма ерда савдо-сотик ишларини тубдан яхшилаш масалаларини ҳақида кенг фикр юрятидилар. Утган йилнинг якуни ва гадаги вақифлар ҳақида доқлад қилган Тошкент область Совети ижроия

комитети савдо бошқармасининг бошлиғи О. Юсупова ва музокарада сўзга чиққан Чирчиқ шаҳар савдо бўлимининг директори И. Ермичев, Олмалик шаҳар умумий оқватлини бўлимининг директори А. Мановал, Бекобод шаҳридаги дўноқ мудир Н. Жапполов, Янгиёул савдо бўлимининг бошқарувчиси Ш. Зоҳидов ва бошқа ўртоқлар эришялган ютуқларини қайд қилиб, маъруза каттачиларини тузатиш ҳақидаги тақлиф ва мулоҳазаларини айтдилар.

Кенгашда шу нарса таъинландики, бир қатор шаҳарлардаги савдо дўноқлари ҳали ҳам талабга яраша хизмат қилмаётти. Харидорбон моллар топилмаётти. Айрим дўноқларда пахта молли сарфи ёғ, манорон, туз ҳам топилмайди. Вақоликни, оморда бўлибди Охангарондаги кўп дўноқларда кир соғуви, манний круппа топилмайди. Кенгашда сифатсиз оқват тайёрлаётган ошпазлар, харидорлар ҳақида хиёнат қилаётган кабообаз ва бошқа қилларнинг номлари тилга олинди ва улар қаттиқ танқид қилинди.

Кенгаш қатнашчилари савдо-сотик ишларини тубдан яхшилаш, дўноқлар, ошхоналар ва бошқа савдо тармоқларини кенгайтириш, улар ишини яхшилаш юзасидан зарур тадбирлар белгилаб, юбилей йилини муносиб соғвалар билан яқинлаш юзасидан социалистик мажбурият қабул қилдилар.

★ ★ ★

Яқинда пойтахт шаҳар савдо ходимларининг актив йиғилиши бўлиб ўтди. Антанда Тошкент шаҳар Совети ижроия комитети савдо бошқармасининг бошлиғи ўртоқ М. Ортоққўжаев «Савдо ташиқлотларининг 1966 йил иш якунилари ва савдо ходимларининг Улуг Октябрьнинг 50 йиллигини муносиб кутиб олиш юзасидан вазибалари» ҳақида доқлад қилди.

— Шаҳримизда бўлган зилзила — деди доқладчи — кўпгина уй-жой ҳамда медицина бинолари қатори савдо точналаримизга ҳам катта зарар етказди. Кўп биноларни ишдан чикарди. Лекин шаҳар савдо ходимлари аҳолига хизматладиган маданий савдо хизмати бир даиница бўлса ҳам пасайтирмадилар. Ўзи, Зилзила вайрон қилган савдо хизмати кўрсатиш тоҷаларини ўзинга аўдлин билан янги кўчма мағазиналар, дўноқлар очиб берилди. Шу билан бирга мағазиналарда аҳоли эҳтиёжини даражасида озиқ-овқат ва саноат моллари хили кўпайтирилди.

Доқладчи ва музокарада сўзга чиққан ўртоқлар кўлга киририлган ютуқлар билан бирга, аҳо-

ДУНЁ ХАБАРЛАРИ

ҚАТЪИЙ ҚОРАЛАШ

ХАНОИ. Вьетнам Демократик Республикаси ташиқ ишлар министрлигининг баёноти да: «Вьетнам Демократик Республикасининг ҳукумати ва Вьетнам халқи Америка империяликлари билан уларнинг кўпчиликларини Камбоджа қораллиқ қарши иттиҳорларини қатъий қоралайди», дейилади. Вьетнам информация агентлигининг хабар беришига.

ВДР ҳукумати Камбоджа халқига қарши жинояткорона ҳақиқатларининг дарҳол тўхтатилишини талаб этган.

Вьетнам халқи, дейилади баёнотда, мустақиллик, суверенлик ва территориял бутунлигини таъминлаш учун, шарқи — жанубий Осиёда тирилик учун, Америка империялизи ва унинг малайларига қарши курашда қардош Камбоджа халқи билан бирлашишга бел боғлаган.

ВАТАНПАРВАРЛАР ҲУЖУМ ҚИЛМОҚДАЛАР

ХАНОИ. Жанубий Вьетнам ватанпарварлари Сайгон кўпчилик қўшинларининг жағичларига сезиларли зарбалар беришда давом этмоқдалар. 18 февралда Жанубий Вьетнам Озолиқ армиясининг қисмлари Бенче виллоятда душман қўшинларининг позициялари га бир неча марта муваффақиятли атака қилдилар. Натияжада сайгонли кўпчилик ҳукумат қўшинларининг солдатлари да н

600 дан ошмиг сафдан чиқарилиди (ўлдирилди, ярадор қилинди ва асирга олинди). Ватанпарварлар йилги ва ўттири кўпчилиги 4 оморини, 4 саъодетини, 7 автомашинани, икки 155 мм калибрли қўриқни яқсон қилдилар.

ВЬЕТНАМДА ЎЛДИРИЛДИ

НЬО-НОРК. Ассоциат ё д пресс агентлигининг мухбири Сайгондан хабар беришига, Горвард университетининг Жанубий Вьетнамда бўлган профессор Бернгард Фолл 21 февралда тузоқ мина портлашидан ҳалок бўлган.

Б. Фолл АҚШнинг Шарқи-Жанубий Осиё бўйича етакчи мутахассисларидан бири ҳамда Хиндай-Хитой ярим ороли проблемаларига бағишланган бир қанча китобларнинг аuctори эди.

ИРҚЧИЛАР РЕЖИМИГА ҚАРШИ ТАДБИРЛАР

НЬО-НОРК. Туркия ташиқ ишлар министрлигининг вакили Октай Ишчен: Туркия Бирлашган Миллатлар Ташиқоти Хавфсизлик Кенгашининг Жанубий Родезияга қарши иқтисодий назо қўллаш тўғрисидаги қарорини бақаради, деди.

Ишчен «Жанубий Родезия кам соғли оқ ташиқларининг мамлакат Африка аҳолисини асоратга солишга интилаётганлигини Туркия маълумламайди», деб таъинлади.

Туркия Солсбериданги муваққат консулхонасини ёпади, деб эълон қилинди; Турк ремалярининг капиталларига Жанубий

БАЙРУТДА МАТБУОТ КОНФЕРЕНЦИЯСИ

БАЙРУТ. Ливан жамоатчилиги муҳим воқеага — Осиё ва Африка мамлакатлари ёзувчиларининг учинчи конференциясига тайёрланмоқда. Конференция Байрутда шу йилнинг 25-мартдан 30 мартга қадар ўтказилди. Конференцияга 70 мамлакатдан 300 дан ортқ делегат тақлиф этилган.

Конференция Осиё ва Африка мамлакатлари ёзувчилари бирдамлик ҳаракати йўлида муҳим босқич бўлади. У, дўгона алоқаларини мустақамлаштириш ҳамда ёзувчилар ўртасида ҳамжиҳатлини мустаҳкамлашда ёрдам бериб, Осиё ва Африка халқларининг озолик учун кураш умумий ишига хизмат қилади.

ХИТойДАГИ ВОҚЕАЛАР

Чет эл мухбирларининг Хитойдан юборётган хабарларига айтилишига, Хитойнинг Ухань, Циндяо, Кантон (Гуанчжоу) ва бошқа шаҳарларида хунвэйбинлар ва цзофанлар билан «маданий революция» муҳолифлари ўртасида тўнашувлар бўлган. Пенкик радиосининг хабарига кўра, Мао Цзэ-дунга оппозицияда бўлган Циндяодаги ташиқлотлар цзофанлар орасидаги иттиҳорлардан фойдаланиб, шаҳарда «тартибсизликлар келтириб чиқармоқдалар», Марказий Хитойнинг қанча катта шаҳри бўлган Уханьдаги қўриқ қисмлар ўртасида олағовур бошланган. Марказий Ухань шаҳри бўлган Хубэй вилоятининг радиостанцияси солдат ва офицерларга мурожаат қилиб, Мао Цзэ-дун муҳолифларини армиядан четлаштиришига, Хитой Компартиясининг Хубэй вилоят комитетиданги Мансабдор шахсларга «ишдаги хужум» бошлаб, «ҳокимиятнинг уларнинг қўлидан тортиб олишга» даъват қилди.

«Маданий революция» Хитойдаги иқтисодий аҳолини тағин ҳам мушкуллаштириб юборди. «Маданий революция» ташиқлотларининг ниҳоятда қаттиқ иқтисод қилиш тўғрисидаги даъватлари шундан даволат бериб турибди. Шанхайда чиқадиган «Ванхуэй бао» газетаси саноатда ҳам, рўзгорда ҳам «кумирнинг ҳар бир парчасини тежашни» талаб қилади. Газета цзофанлар билан хунвэйбинларнинг «шошилин мурожаатомасини» эълон қилди. Мурожаатомада Мао Цзэ-дун муҳолифлари аҳолининг моддий турмуш шароитини яхшиладилар ва шу тариқа «халқ оммасининг оғини бузиб, уни курашининг асосий йўлидан четга буриб юбордилар», деб айбонландилар. Хунвэйбинлар билан цзофанлар «ҳозирги вақтда озиқ-овқат фронтини икки йўл ўртасида ишдаги кураш бораётти» деб таъинлади, аҳолини «озиқ-овқат масалаларини ревизионистин аҳаддан батамом тозаланишга» чакирдилар.

Дунёдаги турли мамлакатларнинг матбуоти Хитойдаги воқеаларга катта эътибор бериб турибди.

Бутун дунёдаги прогрессив кишилар Хитойда бўлаётган воқеаларни безовталиқ билан кўзатиб турибдилар, деб ёзди неча Пошпада чиқадиган «Ижтиё Варшавий» газетаси. Газетанинг вазиҳча, партия кадрлари ва халқ ҳокимияти аппарати тор-мор қилинаётганлиги кенча тақрибали кадрларни унчалик кўп бўлмаган Хитой сингари мамлакатга катта зарар етказадди. 10 йиллар мобайлидаги кураш ва куриш ижараинида зўр машаққат билан воқеа этказилган Хитой Компартиясининг кадрларини «маданий революция» илҳомчилари қалтакламоқдалар, деб таъинлади «Ижтиё Варшавий» газетаси.

«Экономизм»га хужум қилинаётганлиги ишчилар синфи билан деҳқонлар оммаси янги тартибларга қаршилик кўрсатаятганлигидан ва Хитойда муайян иқтисодий қийинчиликлар келиб чиққанлигидан дарак беради, деб ёзди газета.

Марокашда чиқадиган «Ан-индон» газетаси бундан деб ёзади: «Мао Цзэ-дун бошчилигидаги хитой рақобатлари ўзларининг «маданий революция»сини амалга оширишга киришганларидан кейин, Хитойнинг шаҳар ва қишлоқларида тартибсизлик бошланди». «Маданий революция» деб ёзди газета, мамлакат ичида жамоат қуларини заифлаштиради, вақтдан вақтга ишчиларни ишларидан бораётти» деб таъинлади, халқро майдонда-эса Хитойнинг сеvimий йилдан йилкалиб қилишга олиб келади.

Марокашнинг «Реалите мағрибий» деган журнали «маданий революция» вақтида хунвэйбинлар Хитойнинг музоам аҳолисини таъқиб қилаётганлигини несиқ қоралайди. (ТАСС, 22 февраль).

КАМБОДЖАГА ҚАРШИ ЯНГИ ИҶВОГАРЛИК

ПНОМПЕНЬ. 20 февралда Америка — Жанубий Вьетнам қўшинлари Свайрнег виллоятининг Ромеас Хен районига Камбоджа ҳегарасини буздилар. Дастлабки маълумотларга кўра, Камбоджа томонидан ўлдирилган ва ярадор бўлганлар бор.

Испанияда охириг ҳафталар ичида Франко диктатурасига қарши умумхалқ норозилиги авж олмоқда. Суратда: Мадрид шаҳрида полициячилар намойишчиларни тарқатиб юбормоқда. Сурат Италияда чиқадиган «Эспрессо» журналидан олтинг.

МАЛАЙЗИЯДА СУВ ТОШҚИНИ

ЛОНДОН. Малайзиянинг кўпгина жанубий районларида жала қушиб, катта-катта сув тошқинига сзбаб бўлди. Сув тошқини натижасида 4 ишчи ҳа-

лок бўлган, юзлаб оилалар бошпанасиз қолган, бир неча ишчило 5 метрга кўтарилган, сув остида қолган. (ТАСС).

ХАТЛАРНИ УЎҚИГАНДА

БАЛЛИ, АЗАМАТЛАР!

КУНЛАР эътибор қилди. Деҳқон далага отланмоқда. Қўшма жонига тайёргарлик кўчаиб кетди. Кун ва ой сайини ишмига барака киреайти. Областнинг эътибори лабон ҳақда меҳнатчиларни юбилей йили вахтасида турно ишлаб байрамни муносиб совғалар билан кутиб олиш юзасидан бошланган мусобақани кучайтирмоқдалар.

Қишлоқ мухбирлари ҳужжатларда кўлам тараддуи аниқ чиққан ҳақида баътирлар. Ҳар бир киши ўзига юзлаган вазифини сийдиқил бажариб қўйишга ҳаракат қилайди. Тракторчиларнинг ремонтдан чиқарилган машиналарнинг қандай ишлаганини қайта-қайта текшириб кўришмоқда. Обхатка қилишиб, намчиликларини дарҳол тузатмоқдалар. Селлачилар агрегат-

ларнинг гайкаларини мустаҳкамлаб, пардозлаб қўйишмоқда. Арванач, прицепчи йигитларнинг ашулаларни кулоққа қилишди.

Бу йилнинг ҳаммаси аниқ бониларди. Экин-тичингача бўлган барча ишларини шу ойнинг ўзида бажариб қўйишмоқчи. Қишлоқ кўчалари галжик. Машиналар ҳаракати унлмайди. Деҳқонлар қўбоғ уюлларга солинган уруғнинг чигитларини заводдан ташиб келишмоқда. Сугориш шохобчаларнинг кўли тозаланиб қўйилди. Пастликда ишлаётган комсомол йигит-қизлар кечга қадар учта узуни арини чопиб қўлдан чиқаришга суз беришди.

Бекбод районидagi «Победа», Навоий номили колхозларда шу кунларда иш юзорида айрилганлик қилиб кетган. Мухбирларнинг ёзишча деҳқонлар ҳар бир гектар ерда кўпроқ нам тулаш ва чигитини туфро-

нинг ўз намига ундириб олиш ишинеи билан ишамондалар. 1.2 «Далварзин» совхозларининг механизаторлари қийтиб, бурчак, тепа ерларни текисламоқдалар. Ерга ер қўшмоқдалар.

Қишлоқ мухбирлари Қ. Собинов, Э. Қирқобов, А. Абдураимов, З. Файзуллаев, Е. Қўшмаев, О. Шарофидин, И. Холтурсуновлар Оққўрғон, Орқоникда районларидagi колхоз ва совхоз меҳнатчиларининг олижаноб меҳнатлари ҳақида хабар қилишди.

— Янгийул районидagi «Ленинград» колхозига, — деб ёзишди И. Абдиев билан Т. Имомовлар, — дала ишлари ҳар давомидан ҳам ушоққолик билан олиб боришмоқда. Тепа ва сув чиқарилган қирлар текисламоқда. Бир неча кун ичида беш гектар ер ишлаб чиқариш оборотида қўйилди.

С. Исаев, Э. Довутбеков, Н. Масиддиқов, Б. Нўдодов,

А. Нодиров, М. Карачин, О. Нисонов, Н. Наримонов ўртоқлар пешқадам ҳўжжатларда техника ремонтни тамомлашиб, гўнг чиқариш, компост тайёрлаш, ер текислаш ишлари жадал сурьатлар билан кетаётганини ҳақида қўвонч билан хабар қилишди.

Қишлоқларимизда ақойиб меҳнатчиларини, бор, Тиниб-тинибмайди. Тоғ-тоғ лахта хирмонлари яратиб йўлда эрта кўклардан ишта қиришганлар. Улар ваъдага вафо қилиб, юбилейни муносиб кутиб олишга ҳаракат қилмоқдалар. Ишни шуҳта ташкил этган азамат нахтор ва механизаторларнинг бундан кейинги ишларига муваффақият тилаймиз.

ЧОРВАМИЗ КЎПАЯВЕРСИН

ТОҒ ШАБАДАСИ майин тўсиб турибди. Ҳаво соф. Тўйиб-тўйиб нафас оласан киши. Ҳаво иссиб, кўёш тафтидан баҳраманд бўлган майсалар кўм-кўк бўлиб қолган. Қурама тоғининг йилловари жонлана кетди. Ана қадди-қомати келинган чўпон қўй-эчкиларни

эрта тондан оқ йилвога ҳайдайди.

Чўпон Эгамберди ака ортда қолди. Ҳалл ўтмай унинг шегини етиб келди. У кечани ёмғирдан кейин адр янада ишлаб кетганини айтди.

— Бу ердан ўтдан, — деди у. — ҳамма қўйлар бемалол тўйди. Эртага нарини йилвога ўтамиз.

Қурама тоғларининг ён бағрилариди областмиа совхозларининг минг-мигда қўй-эчкилари боқилмоқда. Тоғ ҳавоси эмасми, чорва моллари соғом ўсиб, этига өт қўйишмоқда. Шунинг учун ҳам 1, 2, 3-«Оҳангарон» совхозлариди чорвалар фойда келадиган бўлиб қолди. 3-«Оҳангарон» совхозни чўпонларни ўтган йилда ҳалол меҳнат қилишиб чорва моллар тўғини аниқта кўпайтиришди, маҳсулдорлигини оширишди. Оқибатда 10 минг сўмга яқин соф фойда олинди. Эгамберди Норбоев, Исмадиёр Мадёрон, Норқўзи Абдиев каби чўпонлар ўз касбларидан беҳад хурсандлар. Улар ҳар бир қўй-эчкини яхши парварши қилишга ҳаракат қилишди. Аниқна қўзғилтириш кампанисиди гайрат кўрсатишди. Шу сабабли чўпонларга акратилган мукофотларнинг

кўпи юқорида номлари тилга олинган хўрматли кишиларга берилаётди.

Чўпонлар юбилей йилида ана ҳам барақати ишлашгити: ҳар юз совданган пилдиги 95 урига 110-115 қўзи олишни мўлжалламоқда.

— Совхоз дирекцияси, — деб хабар қилади ўртоқ А. Абдураимов, — чўпонларнинг аса гажамўри, доимо уларнинг ишидан кўз-қулоқ. Чорвалар уруи барча шарт-шаронлар яратиб берилган.

Редакциямига келган хабарларни ўйишда давом қиламиз. Қишлоқ ўқитувчиси Б. Сайдаевнинг ёзишча қараганда Урта Чиринқ райониди Оҳунбоев номили колхоз чорваларининг иши ҳам чакки эмас. Бу ерда кунда-кунга сўт бўлган кўпаймоқда. Ҳар кун 500—600 килограмдан сўт соғиб топиришмоқда.

Уқувчи О. Абдурахмоновнинг област совхозларига йирик қорамол етиштириш ва бўрдоқига қўйиш базасидан ёзиб юборган хатида бундай дейилади:

Бу ерда гўштга топириладиган мол 75—нун боқилади. Шу вақт ичида кунига ҳар бир мол камида 600 граммдан се-

мириши керак. Моллар боқувининг яхшиланиши сабабли бу кўрсаткич орқада қўлиб кетди. Бўрдоқчилар ҳар бир молни кунига 650—700 граммга етказиб семиртишни таъминламоқдалар.

В. Улмасбоев, А. Мирсиддиқов, М. Турсунов ва бошқа ўртоқларнинг мақола, хабарларида ҳам илгор зоотехниклар, чўпон, молбоқар, сўт соғувчиларнинг олижаноб ишлари ҳикоя қилинади.

Барча колхоз, совхозда моллар тўғини кўпайтириш, уларнинг маҳсулдорлигини оширишга янада кўпроқ эътибор берилади. Моллар тоғини яхшилашда зарур чораларни кўрайлик. Серсўт ситирлар, серсўт мерисо қўйлар янада кўпайсин. Чорвамиа ҳам қишлоқ ҳўжжатиининг бошқа соҳаларни каби нуқул фойда келтирилган соҳалардан бирига айланисин. Матрулуми сўғити вақтида бир қатор ҳўжжатчиларда паррандачиликни ривожлантиришга бўлган эътибор сўсайиб кетди. Бу хатони дарҳол тузатиш керак. Ана шундагина экономикамиз янада муваффақланади. Аҳолининг гўшт, сўт, ёр ва бошқа чорва маҳсулотларига бўлган талаби тўзироқ қондирилади.

ЯНГИ ПОСЁЛКА

Қурама тоғ ёнбағирларида қисқа вақт ичида Қўшбулоқ ва Қўшсой посёлкалари қад кўтарди. Ҳозир бу ерда геологлар ва тоғ ишчилари истиқомат қилишгити. Янги уй-қойлар қатори маданий-машиини объектлар ҳам қурилмақда. Посёлкаларда болалар боқчалари ва медицина муассасалари, мактаб ҳамда почта ишлаб тургани. Суратда: Қўшбулоқ посёлкасининг умумий кўриниши.

Қ. Розиков фотоси. (ЎЗТАГ) фотохроникаси).

Янги шеърлар

ҲАЛОЛ

Ким адолат бирла меҳнат қилса анда нои ҳалол,
Турмуш роҳатда ўтгай, ул азиз инсон, ҳалол,
Касби норма галомуслик, хиёнат бўлмаса,
Ҳар мақшат нахридан жонимда оқдан ион ҳалол,
Истамас қалби мусалфолар гизо-нолоқини,
Нафсига бир мушт урувчилар учун даврон ҳалол,
Халқ ишончи бирла тутган мансабиди тўғри бўл,
Эриликда бўлмағай инган ошинг ҳам дон ҳалол,
Бойлигинга мағрур ўлма, элга нафъи бўлмаса,
Гарчи шубҳа бўлса онда бўлмағай эҳсон ҳалол,
Хушнуд пом бўлса налбинг интигн ҳам пом бўлур,
Нопон ул инсон эмас, дунёда пом инсон, ҳалол.

ХУШНУД,
пенсияер.

БЎЛМАСА

Чойхона яхши ва лекин жойи захкаш бўлмаса,
Бодин кўзаб, кексаларининг бели аниқш бўлмаса,
Эски шолча кир-қатирма, шила-чойнак афтидан,
Лаъза-лаъза қўнгил айниб, таъбиини гаш бўлмаса,
Икки кувилк шима бирдан тўлдириб чойнак ичин,
Олти хўплам чойи наманг, халқни алаша бўлмаса,
Туртга-бешта гирт бекорчи чор қўзиб чордонани,
Ганга волонкида таъхо эзма «дўнаш» бўлмаса,
«Хў валончи ундок эрди, ўгли бундок бўлди» деб,
Ғийбат-ёлғонни қоллаб, йўққа юклаш бўлмаса,
Нони ошхўрлунг айма ичкилисинг ўтмағай,
Ичкилик ичгач, нахотки, елва бараш бўлмаса,
«Сенми мен!» деб гердийини ёқа йиртиб, муштлашиб,
Тўда уфат бир-бирини ерга бўлган бўлмаса,
Чойхона қўй бўлса бўлсин, яхши бўлсин, лекин ул,
Мен деган чойхонага чойхона ўхшаш бўлмаса.

Тўхтамурад ДЕҲҚОНИ,
колхозчи.

ОЗОДАЛИК — ДИЛ РАВШАНЛИК

Сиз бу маҳалларга қачон борманг, озодалини, саранком-саниталикни кўриб, дилнинг равшан тортиди. Маҳалла комитетлари район санитария тозалаш бўлими билан ўз вақтида шарнома тузадилар, пулларини ҳам вақтида тўлайдилар. Ана шунинг учун ҳам бу маҳалларда кўчага ахл-килотлар ҳам кўпроқ «хўсс» қўшмоқдалар. Ахлат ташиб кетиш асосан йўл-механика базаси шоферлари зиммасида. Лекин шоферлар ўртасида бири-бирини пофтор қилиш йўлга қўйилмаган. Белгиланган назоратчилар аса, маҳалларда яхши олиб бормайдилар. Шу тўғрисида маҳаллардан пул ҳам вақтида йиғилмайдилар.

Район санитария тозалаш қисмида 75 автомашини бор. Лекин, шулардан атиги 35 тасигина ишга чиқарилади. Улар ҳам белгиланган нормани бажармайдилар. Бир хил шоферлар аса, хўжакўрсинга иш қилишди. Бир қўчадаги ахлатни машинага ортиб, иккинчи бир қўчанинг кўрнимас ерига ағдариб кетишга ҳаракат қилишди. Қарим Дадабоев ана шундай иш қилмайдигани сиринчи қўлиб, кўчанинг ўртасида уялди. Йўл механика базасининг директори Ш. Раҳимов шоферлар ўртасида интизомни яхши йўлга қўйиш, мавжуд машиналарнинг тўла қувват билан ишлаганини таъминлаш чораларини кўрса жуذا соз бўларди.

Ҳеч кимга сир эмаски, шаҳардан аиға ченкароқда бўлган районларда водопровод тармоқлари етишмайди. Шу тўғрисида аҳоли ардиқ сувини ичишга мажбур бўлади. Лекин шундай шахслар алаборки, улар кўра-бида турли оқов-сувларини инфлосантирадилар. Ана шундайлардан бири Захар Антонович Поляков бўлиб чиқди. Вуғун биз унга, жамоатчилик номидан, гапириб: ўртоқ Поляков, Кайноуз сувига кир ўрангит, жожажхонангиз, ҳаммомингиздан чиқадиган инфлос сувларини труба орқади чиқариб, қўйишга қандай қилиб виждонингиз йўл қўяди, деб савол берамиз.

Бундай роҳуш мисолларни яна келтиришимиз мумкин. Жамоатчи-

БЕШ ЭГИЗАК

Мана бу суратга эътибор қилинг-а. Бирини ширин, дўмбоқ қизчаларни бир-бириндан сира ажратиб олмайсиз. Гўё икки томчи сувдек бир-бириндан фарқ қилмайди улар. Ҳа, улар эгизак.

Бу сурат улар беш яшарлигида олинган. Канедадаги фермерлар оиласида дунёга келган опасингил эгизак Дионилар ҳозир 33 ёшга киришди. Ваҳоланки, бешта бўлиб эгизак тутилганлар кам учрайдиган ҳодисадир.

Эгизаклар... Эгизак бўлиб тутилган кишилар узоқ умр кўриб, эгизак фарзандлар кўрганилиги ҳаммага маълум. Бунга кўплаб мисоллар келтириш мумкин. Бундан 22 йил муқаддам Н. исмли аёлнинг кўзи ёриди. Эгизак бўлиб тутилган икки гўдак бу оиланинг 43- ва 44-фарзанди эди. 32 йил мобайнида аёлнинг 19 марта кўзи ёриган. Шулардан 13 марта-сида иккитадон, қолганларига 3 тадан эгизаклар тутилган.

Мамлакатимиз шифоконлариди тўплаган маълумотларда ҳам бу хусусда кизиларчи фактлар ҳикоя қилинган. Медицина практикасида бир аёлнинг 6 марта 2 тадан, 7 марта 3 тадан ва 4 марта 4 тадан эгизак фарзанд кўрганилиги қайд этилди.

Ленинграддаги тугруқхоналардан бирида 3 та эгизак туққан аёл қизик бир воқеани гапириб берган. Бу аёлнинг онаси, ҳатто бугиси ҳам 2 тадан эгизак фарзанд кўрганлар.

ЎҚИТУВЧИЛАР ЮБИЛЕЙГА

Бутун пойтахт аҳолиси сингари Октябрь районини меҳнатчилар ҳам Улуғ Октябрьнинг 50 йиллигига ақойиб меҳнат тўхталари тайёрламоқда. Район халқ маорифи ходимларининг ҳам шонли тўғи тараддуллари қатта. Улар мактабларда ўқиш-ўқитиш ва тарбиявий ишларини шу куннинг талаблари даражасида ташкил қилиш учун эър ушоққоқини, ташаббус кўрсатиш ишламоқдалар.

Шизилла оқибатларини тугатиш ишига халқ маорифи ходимлари ўзларининг муносиб ҳиссаларини қўшадилар. Кўпгина ўқитувчилар ўтган йилги меҳнат отпускарларидан воз кечиб, қадрдон Тошкентимизни қайта тиклашдек муҳим иш билан банд бўлдилар. Районга ҳолига келган мактаблар ва болалар муассасалари қисқа вақт ичида кайтадан тикланди. Кенг жамоатчилик ердими билан мактаб бинолари сифатли ремонт қилинди. Натияжда мактабларда янги ўқув йили ушоққоқин билан бошлаб юборилди.

Уқув-тарбия ишларини намунали йўлга қўйишда Меҳнат Қизил Байроқ орденли 24-мактаб педагогик коллективи (директори ўртоқ К. Расулов) катта гайрат кўрсатмоқда. Ҳозир бу билим ўчоғини бошлангич синфларида бирорте ҳам ўзлаштирмовчи ўқувчи йўқ.

Райондаги 81, 111, 119, 169-ва бошқа мактабларда ҳам ўқув-тарбия ишлари иктимомий-фойдали меҳнат билан кўшиб олиб боришмоқда. Моҳир педагог Исибат Гуломов дидактик қилган 81-мактабда ўқувчилар тарбияси аниқсика яхши йўлга қўйилган. Яқиндагина ўз фаолиятини бошлаган бу мактаб ҳовлиси ёш мичу-

ФУТБОЛ МАЙДОНЛАРИДА

Утган кун Италияда СССР терма командаси «Рома» клуби футболчилари билан халқаро ўртоқлик учрашувини ўтказди. Совет футболчилари учун бу мавсумдаги иккинчи уйин эди. Биринчи матчи Югославиянинг «Хайдук» командаси билан ўтказган ва 2:1 ҳисобида галаба юзотган эдилар. Бу учрашу ҳам созонган эдилар. Бу учрашу ҳам созонган футболчилари фойдасига тугади. Ҳисоб 1:0. Тўпни В. Воронин киритди.

ОЛИМПИАДАЧИЛАРНИНГ УЧ ТЎПИ

Японияда халқаро турнирда қатнашган СССР олимпияда терма командаси иккинчи учрашувини Киото шаҳрида наманлат иккинчи терма командаси билан ўтказди. Олимпиядачиларнинг учта тўпига меҳмонлар атиги битта тўп билан жаовоб қайтаришга муваффақ бўлдилар.

«СОВЕТСКИЙ СПОРТ» СОВРИНИ УЧУН

«Советский спорт» газетаси соврини учун мусобақалашаётган коман-

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

24 ФЕВРАЛДА
БИРИНЧИ ПРОГРАММА

Рус тилида: 17.55—Эшиттиришлар программаси, 18.00—Телеянгилликлар, 18.15—Композиторлар—болаларга,

18.45—Эртаги кун программаси, реплика ва эълонлар.

Ўзбек тилида: 19.00—И. Султонов Имон (тўқимачилар саройи драматик коллективининг спектакли) танаффус вақтида телеянгиликлар, 21.30—Юбилей йилида мўл ҳосил (қишлоқ хўжалик ходимлари учун).

Рус тилида: 21.45—Герблар ҳикоя қилади (Ўзбекистон шаҳарлари герблари конкурсига), 22.15—Оперетта тарихидан.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

Ўзбек тилида: 17.55—Эшиттиришлар программаси, 18.00—Комсомолдан ўрнак ол (мактаб ўқувчилари учун).

Рус тилида: 18.30—Чизма гео-

ТЕАТР

НАВОНИЙ НОМЛИ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРДА—24/II да Ойқуш нули, 25/II да Диалором.

ҲАМЗА НОМЛИ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА—24/II да Парвона, 25/II да Улимдан нули.

МУҚИМНИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА—24/II да Ишқин билан, 25/II да Ташболта ошиқ.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бирлешган нашриятининг босмасхонаси, Тошкент шаҳри.

Р. 01605.
ИНДЕКС 64970.
А. — 1806.